

мультикультуралізма Уилла Кимлики. Представлены основные аргументы критики данной концепции.

Ключевые слова: гражданство, мультикультурализм, Уилл Кимлика.

Holynska K. O. Concepts of citizenship: multiculturalism of Will Kymlicka.

In the article, the essence of the concept of "citizenship" in political science is presented. One of the concepts of citizenship – Will Kymlicka's multiculturalism – is described. Main arguments of its critique are identified.

Keywords: citizenship, multiculturalism, Will Kymlicka.

Дубінін В. В.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЕТНІЧНИХ ІНТЕРЕСІВ У ІНФОРМАЦІЙНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

У статті, використовуючи діалектичний та плюралістичний методи, розглянуто теоретико-методологічні аспекти етнічних інтересів у інформаційному суспільстві.

Ключові слова: етнічні інтереси, інформаційне суспільство, субстрат, субстанція, пасіонарність, компліментарність, глобалізація, плюралізм.

Про інформаційне суспільство існує чимало публікацій, які мають переважно історичний, політологічний, правовий та інші аспекти. Достатньо уваги звертали на те, що в сучасних умовах інформація набуває статусу головного ресурсу суспільства. Не випадково з кінця ХХ століття у наукових колах почали говорити про сучасне суспільство як про інформаційне [3, 88]. Однак бракує, на наш погляд, теоретико-методологічних розвідок у контексті інформаційного суспільства, а також досліджень місця і ролі етнічних інтересів у інформаційному суспільстві.

Розпочнемо, як навчав Арістотель, з визначення ключових понять. Оскільки йдеться про етнічні інтереси в інформаційному суспільстві, необхідно насамперед з'ясувати поняття "етнос". Етнос – природно-суспільно-духовна історична спільнота людей, які мешкають на певній території, мають притаманні виключно їм специфічні форми власності та господарювання, управління і самоврядування, єдину мову як форму спілкування, певні культурно-історичні традиції, специфічний світогляд, своєрідні уявлення про свободу, ідентифіковану ментальність.

Інтерес є пошуком і вибором раціональних та ірраціональних

шляхів, форм, методів та засобів розв'язання суперечностей між потребами, ідеалами, метою, цінностями та умовами життєдіяльності певного суб'єкта суспільно-історичного процесу. Відповідно, етнічні інтереси становлять процес пошуку та вибору раціональних та ірраціональних шляхів, форм, методів і засобів розв'язання суперечностей між:

а) етнічними спільнотами та природними, суспільними і духовними умовами їх життєдіяльності;

б) етносом як родовим явищем та його видовими субетнічними складовими;

в) етносом та сусідніми етнічними спільнотами [4, 10-11].

Суспільство – сукупність (система) зв'язків і відносин між людьми в процесі їхньої життєдіяльності. Складовими структурними підсистемами суспільства є етнічні та расові спільноти, а також економічні, політичні, наукові, релігійні та інші зв'язки і відносини між ними.

Інформація є проявом енергії, що надходить від явищ природи, суспільства та духовності. Інформація – це властивість матеріальних об'єктів та процесів породжувати, передавати та зберігати різноманітність своїх станів [2, 322]. Інакше кажучи, інформація втілена в певних фізичних носіях [5, 94]. Без використання інформації людське життя неможливе. Більше того, розвиненість етнічних спільнот залежить від використання інформаційної енергії навколишнього світу: природи, суспільства та духовності [4, 8]. Інформація має певне онтологічне навантаження. Сутність цього положення полягає в тому, що інформація як прояв енергії надходить від предметів, явищ та процесів, що мають місце в природі, суспільстві та духовній сфері. Використання інформації органічно пов'язане з використанням предметів природи в суспільному та духовному виробництві, а також у побуті етнічних і расових спільнот, які з точки зору ставлення до засобів виробництва та інформації поділяються на бідних і багатих, експлуатованих та експлуататорів. Інформація має також гносеологічне навантаження. Частіше за все інформацію розглядають як знання, яке адекватно або неадекватно відображає предмети, явища та процеси навколишнього середовища. На гносеологічному рівні йдеться про класифікацію шляхів, форм, методів, засобів та знарядь інформації. Методологічний аспект інформації пов'язаний із розробкою шляхів, форм, методів, засобів та знарядь їх застосування в теоретичній та практичній діяльності. У контексті аксіологічного навантаження йдеться про ціннісне значення інформації як онтологічного, гносеологічного, та методологічного

явища. Не випадково говорять: “У кого інформація – у того й влада”.

Праксиологічне значення інформації з’ясовується в процесі її використання в матеріальному виробництві, політичній діяльності тощо. З точки зору владних відносин інформація має більше значення, ніж, скажімо, економічні та ідеологічні переваги. Оскільки інформація – комплексне, інтегроване явище, то вона фокусує в собі всю силу етнічних спільнот. Влада інформації може сперечатися хіба з фінансовою владою. Але якщо об’єктивно ставитися до речей, то окрім фінансів ще дві речі мають виняткове значення у житті людини: здоров’я та інтелектуальне забезпечення. Отже, інформація – одна із основ та рушійних енергетичних сил виникнення, функціонування та розвитку певних суб’єктів історичного процесу. Вона становить процес переміщення, трансформації предметів, явищ та процесів. Якщо інформація становить одну із субстанцій розвитку суспільства, то кожне із них є інформаційним. Виникає питання: чи варто наголошувати на тому, що тільки сучасне суспільство є інформаційним? Але якщо на цьому наголошують, то, мабуть, тому, що сучасне суспільство має більш розвинену інформаційну систему порівняно з попередніми суспільно-економічними формаціями та цивілізаціями.

Поняття “теоретико-методологічні проблеми” складається з таких понять: “проблема”, “теорія” та “метод”. Проблеми існують як на буденному, так і на теоретичному рівнях. На буденному рівні проблема – це питання, розв’язання якого пов’язане із негайним задоволенням буденних потреб, ідеалів, мети та цінностей. Проблема, як і філософська категорія, – це питання або ситуація в галузі онтології, гносеології, що не має однозначного вирішення. Теорія є абстрактним, розумовим розглядом того чи іншого питання або ситуації, які не мають однозначного вирішення. Метод – спосіб розв’язання будь-яких проблем теоретичного чи практичного призначення. Звідси методологія – вчення про шляхи, форми, методи та принципи наукової чи практичної діяльності.

Розрізняють три рівні методології: філософський, загальнонауковий та спеціальний. Філософська методологія ґрунтується на використанні законів та категорій діалектики. Загальнонаукова методологія базується на використанні емпіричних та теоретичних шляхів, форм, методів та засобів пізнавальної та практичної діяльності. До спеціальної (або специфічної) методології належить комплекс шляхів, форм, методів, принципів та засобів, які використовуються виключно в конкретно специфічних умовах, скажімо, ливарного, зварювального, інструментального та інших

виробництв. У контексті нашого дослідження до теоретико-методологічних проблем можна зарахувати питання щодо з'ясування основ та рушійних сил розвитку етнічних спільнот, одиничного та загального, індивідуального, видового та родового в суспільному розвитку.

Перейдемо до з'ясування того, як функціонують етнічні інтереси в інформаційному суспільстві. Кожне суспільство, як відомо, має певну етнічну структуру. Вона може бути більш або менш одноманітною чи різноманітною. Про стан того чи іншого етносу так чи інакше повідомляють засоби масової інформації. Міжетнічні проблеми виникають, як завжди, на тлі природних (землетруси, повені, посухи, виверження вулканів тощо), суспільних (епідеміологічні захворювання, політичні, економічні та інші катаклізми) та духовних (релігійні суперечності тощо) явищ і процесів.

Природні, суспільні та духовні ресурси людства обмежені. Тому завжди серед людей існує спокуса когось обманути, комусь недодати, когось пограбувати і т. інше. Сказане стосується перш за все економічних проблем. Ми ж розглядаємо такі теоретико-методологічні проблеми, що стосуються змісту етнічних інтересів. Йдеться про субстратний та діяльнісний рівні етнічних інтересів. Ми прагнемо захистити положення про правомірність субстратного та діяльнісного підходів до з'ясування змісту інтересів етнічних спільнот, зокрема їх інформаційного навантаження. Важливо також реалізувати діалектичний підхід до динаміки становлення та розвитку субстратних і діяльнісних рівнів інтересів народу в контексті інформаційних зв'язків і відносин.

Логіка дослідження вимагає визначитися з поняттями “субстрат” та “субстратний рівень інтересів народу”. Субстрат, про який багато розмірковував ще Арістотель, становить собою єдине начало, першооснову всього суцього, причину змін, початок руху [1, 13]. Варто звернути увагу на те, що за своїм змістом поняття “субстрат” близьке до поняття “субстанція”. Але було б необачно ставити знак тотожності між ними, оскільки поняття субстанції виконує ще функцію рушійної сили всього суцього. Отже, субстрат – це жива речовина, завдяки якій розвиваються не тільки мікроорганізми, а й макроорганізми, до яких зараховують певні нації, народи і все людство як ансамбль етнічних та расових спільнот. Субстратні інтереси будь-якого етнічного утворення стосуються його живильних основ, якими, на нашу думку, є літосфера, гідросфера, атмосфера, біосфера, соціосфера і ноосфера. Йдеться про природу, суспільство і духовність, які своїм розвитком детермінують етногенез взагалі і, зокрема, розвиток етнічних інтересів. Субстратний

рівень поділяється на об'єктивовані та суб'єктивовані явища і процеси. Перші становлять загальну як пасивну (літосфера, гідросфера, атмосфера та біосфера), так і активну (соціосфера та ноосфера) основу інтересів етносу.

Від особливостей природного середовища та інформаційного забезпечення залежить напрям життєдіяльності людей. Досліджуючи людську історію від кам'яного віку до сьогодення, можна побачити, що людина завжди прагнула до покращення свого життя, переходила від простого збиральництва та полювання до більш розвинених видів господарювання. Якщо у палеоліті все населення Землі займалося збиранням дарів природи та захистом, а потім полюванням на хижаків, то в наступних періодах його існування спостерігається прогрес у розвитку форм господарювання. Там, де не було природних умов до приручення худоби та птиці, обробки земельних угідь, люди і до сьогодні займаються збиранням дарів природи та полюванням (деякі етноси Африки та Австралії).

До активних об'єктивованих субстратних явищ та процесів належать соціосфера та ноосфера. У царині соціосфери важливу роль у формуванні етнічних спільнот відіграють кровно-родинні відносини, бо саме у таких людей формуються спільні звичаї, традиції, культура, мова та відповідні інтереси. Треба зазначити, що кровно-родинні відносини є проявом "лібідозної" енергії Землі та Космосу у поєднанні з інформацією.

До соціальних факторів виникнення і розвитку інтересів етнічних спільнот належить пасіонарність і компліментарність, які отримують різноманітне забарвлення та оформлення залежно від засобів індивідуальної та масової інформації. Категорія пасіонарності характеризує рівень генетичної та інформаційної активності етносу. До механізму пасіонарності належать пасіонарне поле та пасіонарна індукція. Поняття пасіонарної індукції позначає явище трансформації поведінки гармонійних осіб. Пасіонарним полем позначають природний, соціальний, духовний і, звичайно, інформаційний простір, на якому діє енергія пасіонарних особистостей як під впливом пасіонарів, так і за їх відсутності. Пасіонарії є носіями високої продуктивної діяльності й прискорюють етнічні процеси. Пасіонарність внаслідок своєї суперечливої природи розглядається як джерело виникнення і розвитку народу. Цим джерелом є біологічна та хімічна активність.

Явище компліментарності знаходиться в основі етнічного поділу людей, оскільки поява будь-якого етносу супроводжується утворенням людей (консорцій), об'єднаних взаємною симпатією, що дозволяє цим

людям підтримувати постійні взаємовідносини та виробляти загальну лінію поведінки, що пов'язане з інформацією.

До об'єктивованого субстратного рівня інтересів етносу належить таке явище, як розподіл праці в етнічних колективах. Розподіл праці дає людям змогу знайти своє місце у світі. І хоча на перший погляд здається, що розподіл праці роз'єднує людей, насправді це не так. Адже всіх людей об'єднує єдина спільна справа – виживання у гармонії та боротьбі із силами природи та вирішення проблем власне суспільного життя. Розподіл праці в XIV-XX століттях значно збільшив виготовлення товарів, поліпшив їх якість та різноманітність. Завдяки науково-технічному прогресові покращилися умови праці та життя, інформаційне забезпечення під час роботи та в побуті.

Однією із сфер існування етносу є суспільне середовище, в якому відносини між особами характеризуються більш за все формами власності. Існує широке різноманіття форм власності: а) групова, колективна; б) приватна власність як зосередження засобів виробництва в межах невеликої групи людей; в) державна власність, суб'єктом якої є держава; г) особиста власність – власність окремого індивіда; д) суспільна власність, яка належить всьому суспільству. Тут йдеться про власність за двома критеріями: 1) суб'єкт як носій власності; 2) форма власності. Власність розповсюджується також і на інформацію, яка може бути приватною, корпоративною та державною. Як свідчить історичний досвід, останні не існують в “чистому” вигляді, а мають, як правило, змішаний характер.

До активних об'єктивованих субстратних явищ і процесів належить світогляд і його історичні типи: міфологія, релігія, наука та філософія. Світогляд – це система раціональних та ірраціональних поглядів, уявлень та вчень про навколишній видимий і невидимий світ, а також місце людини у ньому. Світогляд – це духовний каркас структури особистості, класу, нації, народу, суспільства або людства. Світогляд можна розглядати як структурний елемент інформації. Світогляд складається під впливом природних і суспільних факторів матеріального і духовного освоєння світу. Критерієм світоглядної зрілості людини є її вчинки, переконання та праця.

Об'єктивний світ та суспільне буття відображаються в певних формах суспільної свідомості: економічній, політичній, правовій, естетичній та інших. Тут виникає питання: чи можна інформацію вважати формою суспільної свідомості? Згадані вище форми суспільної свідомості відображають дійсність. Інформація має подвійну природу: вона становить атрибутивну власність природних та суспільних явищ і разом з тим є повідомленням про них. Існує

інформація матеріальна та духовна, раціональна та ірраціональна, видима та невидима. Відтак, інформацію можна розглядати як форму суспільної свідомості.

До об'єктивованих субстратних елементів етнічних інтересів належить мова. Мова – спосіб передачі інформації. Не можна сказати, що мова є якимось монолітом, оскільки на неї впливають мови сусідніх етнічних утворень.

До активних об'єктивованих субстратних властивостей етносу належить ще ментальність, тобто його духовна квінтесенція. Ментальність – особливий психічний склад і світогляд людей, які входять до тієї чи іншої етнічної цілісності. Ментальність уявляють у вигляді ієрархії ідей, переконань, уявлень про світ, смаків, культурних канонів, способів висловлення думок. Ментальність є сутнісною частиною етнічної традиції. Етнічна традиція – ієрархія стереотипів та правил поведінки, культурних канонів, політичних, господарських форм, світоглядних настанов, що характерні для певного етносу і передаються як інформація від покоління до покоління. Накопиченою етнічною традицією, відповідно інформацією, по суті, і визначається своєрідність кожного етносу, його місце в ряді з іншими етнічними спільнотами.

До суб'єктивованих субстратних елементів етносу належать такі явища, як потреби, ідеали, мета, цінності і, звичайно, інтереси. Причому ці явища є атрибутивними характеристиками етносу як провідної субстанції суспільно-історичного процесу.

Стосовно інтересів субстратного рівня етнічних спільнот, треба зазначити, що вони становлять органічне поєднання об'єктивованих і суб'єктивованих явищ і процесів. Змістовним елементом субстратного рівня інтересів етносу є сукупність суперечностей, що виникають, функціонують та розвиваються між об'єктивованими і суб'єктивованими явищами і процесами.

Коли ми розглядаємо інтереси етносу через призму категорії “діяльність”, то змушені говорити про діалектику об'єктивованих та суб'єктивованих предметів, явищ і процесів. Якщо на субстратному рівні ми шукали відповідь на питання: “Що становить зміст інтересів етносу?”, то на діяльнісному рівні шукаємо відповіді на питання: “Як розгортається зміст етнічних інтересів?” через призму категоріального апарату діалектичних законів гармонії та взаємовиключення протилежностей, переходу кількості в якість, заперечення заперечення [4, 14].

Перший закон діалектики розкриває поняття “джерела розвитку етносу” як інформацію про наявність протилежностей у географічному

положенні етносів, які в своїй гармонічній єдності та взаємовиключеності детермінують виникнення, функціонування та розвиток інтересів етносу. У контексті цієї інформації як джерело етнічного розвитку можна розглядати явища природи, суспільства та духовності. Це, передусім, літосферні, гідросферні, атмосферні та біологічні явища і процеси. У надрах Землі містяться альтернативні енергетичні ресурси, завдяки яким існує життя на Землі. Йдеться не тільки про вугілля, нафту та газ, але й про такі речовини, як олово, мідь, золото, залізо та інші, без яких неможливе створення матеріальних умов для життєдіяльності етносів.

До механізмів розвитку інтересів етнічних спільнот варто зарахувати закон етногенезу як еволюційне проходження будь-якою етнічною спільнотою декількох фаз. Фазами етногенезу позначаються стадії розвитку етносу, які мають тимчасові межі, визначаючись швидкістю розгортання та спадання пасіонарного напруження в етнічній системі.

До тенденцій розвитку етнічних спільнот можна віднести етнічну парціацію та етнічну сепарацію, а також етнічну дисперсизацію, консолідацію, етнічну асиміляцію, міжетнічну інтеграцію та міжетнічну міксацію. Марно думати, що для кожного конкретного етнічного масиву обов'язковою є лише одна форма етнічних процесів. У ряді випадків в одній і тій же групі населення можуть водночас відбуватися процеси різноспрямовані (наприклад, сепарація і асиміляція) і односпрямовані, але різних типів (скажімо, міжетнічна консолідація і асиміляція) або навіть одного і того ж типу, але різного масштабу (макро- і мікроконсолідація). У таких випадках відбувається складне накладання процесів одне на одного.

Дамо більш детальну інформацію щодо динаміки розвитку субстратних і діяльнісних рівнів інтересів етнічних спільнот [4, 15]. Якщо розглядати такі об'єктивні явища, як літосфера, гідросфера, атмосфера та біосфера, то помічаємо, що рід ставиться до них несвідомо, тобто не відокремлює своє існування від існування різноманітних явищ та процесів природи. На рівні племінного та союзно-племінного існування виникає і розвивається свідоме ставлення до природи, тобто тут має місце пошук, вибір та зміна ландшафту. На рівні нації ландшафт стає постійним предметом інтересу, тобто літосфера, гідросфера, атмосфера та біосфера набувають сталих форм інтересу. Національні спільноті прагнуть, з одного боку, охороняти і зберігати свій національний ландшафт, а з іншого – розширити його за рахунок добровільної чи насильницької асиміляції з іншими етнічними спільнотами. Така тенденція є

постійною за своєю суттю, але різноманітною за формою та засобами їх здійснення. Тут мають місце безпосереднє збройне вторгнення та опосередковані форми і засоби економічного, політичного та ідеологічного гатунку. І не останню роль у розвитку етнічних процесів відіграє інформація стосовно природних, суспільних та духовних цінностей того чи іншого етнічного масиву.

Народ характеризується більш поміркованим та виваженим ставленням до ландшафту внаслідок своєї етнічної природи. Людство як найвищий рівень етнічної та расової спільності опікується проблемами не загарбання та розкращання об'єктивованих явищ і процесів, а їх збереженням і оновленням заради життєдіяльності наступних генерацій людей.

До діяльнісних рівнів інтересів народу належать, окрім історичних типів світогляду та форм суспільної свідомості, такі його атрибутивні якості, як потреби, ідеали, мета, цінності та інтереси.

В умовах роду потреби мають первинний характер, тобто на несвідомому рівні вирішуються проблеми споживання, одягу, взуття, житла. Племінна організація характеризується розширенням та поглибленням сфери споживання, вдосконалення обробки предметів їжі рослинного та тваринного походження у зв'язку з відкриттям вогню. На рівні союзу племен потреби збагачуються ще так званими вторинними потребами, тобто потребами існування людини не тільки як природної, а й суспільної істоти. Тут мають місце не тільки потреби людини як родової та племінної істоти, а й як члена союдно-племінної системи. На рівні національної спільноти виникають, функціонують і розвиваються родові, племінні, союдно-племінні та національні потреби.

На рівні народу як особливої етнічної спільноти потреби ускладнюються, і до їхньої ієрархії додаються ще й народні потреби. На загальному рівні потреби виглядають таким чином: первинні природні потреби, родові, племінні, союдно-племінні, національні, народні та загальнолюдські потреби як природного, суспільного та духовного масштабу. Ідеали також проходять складний шлях. У родовій спільності ідеали виникають як образи в свідомості людини того, чого немає насправді. Зрозуміло, що ідеали тут мають примітивний характер відповідно до рівня життєдіяльності людини. Але не викликає сумніву, що уявлення про ідеали виникають і формуються разом з формуванням уявлень про добро і зло, корисність речей.

У племенах продовжують формуватися і розвиваються уявлення про добрі та красиві предмети харчування, одягу, взуття, житла,

знаряддя праці, захисту, полювання тощо. На рівні союзу племен ідеали ускладнюються, оскільки окрім природно-первинних, пов'язаних із життєзабезпеченням людини, родових та племінних виникають, формуються і розвиваються союзно-племінні ідеали.

У межах національної етнічної спільноті до попередніх ідеалів додаються національні ідеали, внаслідок ускладнення природних, суспільних та духовних сфер життєдіяльності людей.

Ідеали народу вміщують у своїй скарбниці ідеали попередніх етнічних спільнот і формують ще власне народні ідеали в контексті плюралізму. Ідеали людства утримують всі ідеали родів, племен, союзів племен, націй та народів і доповнюються загальнолюдськими ідеалами.

Мета – це матеріальні, духовні та інші речі, явища та процеси, які існують, але ними не володіє певний суб'єкт історичного процесу, і щоб ними володіти, треба докласти певних зусиль.

У родовій етнічній спільноті цілеспрямована діяльність стосується задоволення первинних потреб та ідеалів. Племінна етнічна спільнота планує, розробляє певні стратегічні та тактичні проекти щодо забезпечення якісними харчами, одягом, взуттям, житлом заради збереження здоров'я родів та племені.

На рівні союзу племен мета ускладнюється, набуває певної ієрархічної узгодженості, оскільки йдеться про формування та розвиток родової, племінної та союзно-племінної цілеспрямованої діяльності під егідою союзно-племінної мети.

Нація також має справу з узгодженням мети субетнічних спільнот зі своєю національною метою. У народі також має місце процес ієрархії та консолідації мети субетнічних спільнот під егідою мети всього народу.

Людство як унікальна спільність живих організмів типу *homo sapiens* має плюралістичну систему етнічних завдань, а також расових спільнот, пріоритет серед яких належить загальнолюдським завданням, пов'язаним із забезпеченням потреб, ідеалів, цінностей та інтересів усього людства.

Цінності як комплекс матеріальних та духовних предметів, явищ і процесів мають виключне значення в життєдіяльності людини і людства. На рівні родової спільноті формуються уявлення про найдорожчі предмети та явища у житті людини. Пріоритет належить родовим цінностям.

У племінній етнічній спільноті розробляються та класифікуються родові та племінні цінності. Пріоритет належить племінним цінностям. У союзно-племінній спільноті розробляється та

класифікується шкала родових, племінних та союзно-племінних природних, суспільних та духовних цінностей. Пріоритет належить союзно-племінним цінностям.

Нація як етнічна спільність людей вищими від природних, суспільних та духовних цінностей вважає національні цінності. Разом з тим мають право на існування і враховуються при розробці шкали національних цінностей цінності субетнічних спільнот. Народ має ще більш ускладнену систему цінностей, оскільки тут йдеться про діалектичне поєднання цінностей субетнічних спільнот як між собою, так і народом як цілим. Пріоритетними є загальнонародні цінності.

Людство має складну класифікацію цінностей. Складовими ціннісних предметів, явищ і процесів людства є цінності субетнічних та расових спільнот. Пріоритет належить загальнолюдським цінностям.

Інтереси є квінтесенцією атрибутивних ознак будь-яких етнічних спільнот. На рівні родової етнічної спільноти інтереси існують на несвідомому рівні та полягають у плануванні й забезпеченні дій, спрямованих на задоволення потреб, мети та захист родових цінностей.

У межах племінної етнічної спільноти провадиться діяльність щодо забезпечення потреб, ідеалів, мети, цінностей родів та племені. Пріоритет належить інтересам племені. У союзі племен провадиться діяльність щодо забезпечення родових, племінних та союзно-племінних інтересів. У системі цих інтересів пріоритет належить союзно-племінним інтересам.

Національні інтереси є інтегрованим вираженням і захистом потреб, ідеалів, мети, цінностей та інтересів всіх субетнічних спільнот. Пріоритет належить інтересам нації як вищої етнічної спільноти.

В умовах народу як особливої етнічної спільноти існує складна ієрархія інтересів всіх субетнічних спільнот стосовно природи, суспільства і духовності між собою та народом як цілим.

У масштабах людства класифікація інтересів ще більше ускладнюється. Тут йдеться діалектичне поєднання родових, племінних, союзно-племінних, національних, народних та загальнолюдських інтересів. Пріоритет тут мають загальнолюдські інтереси.

Отже, розглянувши в інформаційній часово-просторовій динаміці становлення та розвиток субстратних і діяльнісних рівнів головних етнічних спільнот, варто підкреслити наступне:

1) автор не ставив за мету надати вичерпну інформацію стосовно того, що етнічні інтереси генетично пов'язані з розвитком

навколишнього інформаційного середовища;

2) ми не розглядаємо етнічні спільноти в суворій лінійній послідовності. Метою дослідження не було чітко визначити часово-просторові межі існування родової, племінної, союзнот-племінної, національної, народної та загальнонародської інформаційної бази. Це окреме цікаве і складне питання, яке є предметом археології, палеонтології, етнології тощо;

3) автор звернув увагу тільки на те, що етнічні інтереси виникають і розвиваються в контексті становлення різноманітних етнічних спільнот. Більше того, етнічні інтереси мають місце в розвитку інформаційного універсуму і в умовах сьогодення.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Аристотель*. Метафизика // Сочинения : в 4-х т. [Ред. В.Ф. Асмус]. – М., “Мысль”, 1975. – Т. I. – С. 63-367.
2. *Артамонова Я. С.* Становление понятия “Информация” // Социально-гуманитарные знания. – 2009. – № 1. – С. 318-327.
3. *Грехнёв В. С.* Информационное общество и образование // Вестник Московского университета: Серия 7. – Философия. – 2006. – С. 88-106.
4. *Дубинин В. В.* Интересы народа як предмет соціально-філософського аналізу // Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософських наук. – К., 2011. – 32с.
5. *Дубровский Д. И.* Зачем субъективная реальность, или “почему информационные процессы не идут в темноте” // Вопросы философии. – 2007. – № 3. – С. 90-104.

Дубинин В. В. Теоретико-методологические аспекты этнических интересов в информационном обществе.

В статье рассматриваются теоретико-методологические аспекты этнических интересов в информационном обществе с использованием диалектических и плюралистических методов.

Ключевые слова: этнические интересы, информационное общество, субстрат, субстанция, пассионарность, комплиментарность, глобализация, плюрализм

Dubin V. V. Theoretical and methodological aspects of ethnic interests in the information societ.

Theoretical and methodological aspects of ethnic interests in the information society, used dialectical and pluralistic methods.

Keywords: ethnic interests, information society, the substrate, Essence, passion, complementarity, globalization, pluralism.